

PATVIRTINTA

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto

Senato 2023 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 166-04

VAIKŲ LIGŲ IR VAIKŲ NEUROLOGIJOS REZIDENTŪROS STUDIJŲ PROGRAMOS APRAŠAS

Rezidentūros studijų programos pavadinimas	Programos valstybinis kodas
Vaikų ligos ir vaikų neurologija	7330GX053

Aukštojo mokslo institucija, padalinys	Programos vykdymo kalba
Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, Medicinos akademijos Neurologijos klinika, A. Mickevičiaus g. 9, LT-44307 Kaunas	Lietuvių kalba

Studijų rūšis	Studijų pakopa	Kvalifikacijos lygis pagal LKS
Universitetinės studijos	Profesinės rezidentūros studijos	VII lygis

Studijų forma ir trukmė metais	Programos apimtis kreditais	Visas rezidento darbo krūvis valandomis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
Nuolatinė, 6 metai	396	10586	9266	1320

Studijų sritis	Pagrindinė studijų programos kryptis (šaka)	Gretutinė studijų programos kryptis (šaka) (jei yra)
Medicinos ir sveikatos mokslai	Medicina	-

Suteikiama profesinė kvalifikacija
Vaikų ligų gydytojas ir gydytojas vaikų neurologas

Studijų programos vadovas	Vadovo kontaktinė informacija
Prof. Daiva Rastenytė	Tel.: (8 37) 326309 El.paštas: daiva.rastenyte@lsmu.lt

Akredituojanti institucija	Akredituota iki
Studijų kokybės ir vertinimo centras	

Rezidentūros studijų programos tikslas
Pagrindinis vaikų ligų ir vaikų neurologijos rezidentūros programos tikslas yra paruošti kvalifikuotą vaikų ligų gydytoją bei gydytoją vaikų neurologą, turintį teisę gauti vaikų ligų gydytojo bei gydytojo vaikų neurologo licencijas ir galintį teikti vaikų ligų gydytojo norma bei gydytojo vaikų neurologo norma apibrėžtas paslaugas.

Rezidentūros studijų programos pakopinės kompetencijos
<ol style="list-style-type: none">
1. Gebėti teikti sveikatos priežiūros paslaugas sveikam naujagimiui.
2. Gebėti vykdyti pirminio asmens sveikatos priežiūros lygmens profilaktinę vaikų sveikatos priežiūrą.
3. Gebėti diagnozuoti ir gydyti ūmines bei dažniausias lėtines vaikų ligas ambulatorinėmis, skubios pagalbos ir stacionarinėmis sąlygomis.
4. Gebėti įtarti retas ligas ir teikti sveikatos priežiūros paslaugas vaikams, sergantiems lėtinėmis ligomis bei turintiems specialiųjų poreikių, ambulatorinėmis, skubios pagalbos bei stacionarinėmis sąlygomis.
5. Gebėti atlikti pagrindinius klinikinius ir procedūrinius pediatrijos praktikos veiksmus.
6. Gebėti įvertinti įvairaus amžiaus vaiko sveikatos būklę bei nustatyti pagalbos prioritetą (triazas). Gebėti stabilizuoti vaiko būklę.
7. Gebėti diagnozuoti, stabilizuoti bei gydyti vaikų ūmines neurologines būkles.
8. Gebėti diagnozuoti ir gydyti dažniausias vaikų neurologines būkles ambulatorinėmis bei stacionarinėmis sąlygomis.
9. Gebėti diagnozuoti ir gydyti bei vykdyti ilgalaikę pacientų, sergančių retomis bei lėtinėmis neurologinėmis ligomis, priežiūrą ambulatorinėmis bei stacionarinėmis sąlygomis.
10. Gebėti atlikti dažniausias vaikų neurologijos praktikos procedūras ir gebėti interpretuoti gautus rezultatus.

Rezidentūros studijų programos profilis		
Rezidentūros studijų turinys: ciklų grupės	Rezidentūros studijų programos pobūdis	Rezidentūros studijų programos skiriamieji bruožai
<p>Programą sudaro privalomieji ir pasirenkamieji ciklai, apimantys teoriją, praktinį darbą ir savarankišką darbą.</p> <p>Privalomieji ciklai orientuoti į gydytojo vaikų neurologo žinių ir gebėjimų gilinimą vaikų ligų ir pradinės reanimacinės pagalbos srityje, įgimtų ir įgytų vaikų nervų sistemos ligų klinikinės diagnostikos, medikamentinio ir chirurginio gydymo bei profilaktikos žinių, gebėjimų ir įgūdžių įsisavinimą. Atskiri ciklai (radiologijos, neurofiziologinių tyrimų) skirti įgyti specialiųjų diagnostinių įgūdžių.</p> <p>Pasirenkamieji ciklai skirti papildyti žinias ir įgūdžius atskiroje vaikų neurologijos srityje.</p>	<p>Taikomojo pobūdžio programa, orientuota į praktinę veiklą bei tobulinanti mokslinio-tiriamąjo darbo gebėjimus ir suteikianti vaikų ligų gydytojo ir gydytojo vaikų neurologo profesinę kvalifikaciją</p>	<p>Programa suteikia galimybę gauti dvi licencijas: vaikų ligų gydytojo ir gydytojo vaikų neurologo.</p> <p>Programa parengta, atsižvelgiant į LR teisės aktus, Europos parlamento ir Tarybos direktyvas, taip pat Europos medicinos specialistų Sąjungos reikalavimus - European Union of Medical Specialists (U.E.M.S.), Requirements for the Speciality Paediatrics, 1995; European Board of Paediatrics, Basic Paediatric Training, J.Ramet, 2005; Europos vaikų neurologų draugijos parengtomis rekomendacijomis - European Paediatric Neurology Training Programme.</p> <p>Programa grindžiama teorinių žinių ir praktinio darbo integracija nuo pirmųjų studijų metų.</p> <p>Praktiniai įgūdžiai įgyjami ir teorinis kursas įsisavinamas padedant ir vadovaujant Universiteto dėstytojams- rezidentūros vadovams bei rezidentūros bazės specialistams.</p> <p>Pagrindinė Vaikų ligų ir vaikų neurologijos rezidentūros bazė – VšĮ LSMU ligoninės “Kauno klinikos”. Jos padalinuose Vaikų ligų klinikoje bei Neurologijos klinikoje vykdoma didžioji dalis rezidentūros programos teorinės ir praktinės veiklos: dviejuose vaikų ligų skyriuose, vaikų neurologijos skyriuje, vaikų intensyvios terapijos skyriuje, visą parą dirbančiame skubios pagalbos skyriuje, Vaikų ligų ir Nervų sistemos ambulatoriniuose skyriuose, suaugusiųjų neurologijos skyriuje, taip pat Neurochirurgijos, Psichiatrijos, Radiologijos, Genetikos ir molekulinės medicinos, Vaikų reabilitacijos, Endokrinologijos, Akių ligų, Ausų-nosies-gerklės ligų, Vaikų chirurgijos klinikose.</p> <p>Rezidentūros bazė aprūpinta šiuolaikine diagnostine vaikų tyrimui pritaikyta aparatūra: radiologine, elektrofiziologine, funkcinės diagnostikos, laboratorine. Vaikų ligų rezidentūros programos atskiriems ciklams papildomai akredituotos bazės: VšĮ Kauno klinikinės ligoninės vaikų ligų skyriai bei dvi Kauno poliklinikos, turinčios pediatriškas apylinkes (VšĮ Dainavos poliklinika ir VšĮ Kalniečių poliklinikos vaikų poliklinika).</p> <p>Rezidentūros bazėse dirba aukščiausio lygio įvairių sričių diagnostikos, konservatyvaus bei chirurginio gydymo specialistai, užtikrinama daugiadalykis pacientų konsultavimas ir visavertė priežiūra bei pacientų ir šeimų terapinis mokymas, sklindus vaikų perdavimas suaugusiųjų specialistams. Didelis įvairiomis ligomis sergančių pacientų srautas ir plati geografija (aptarnaujama ne tik visa Kauno apskritis, tačiau ir kitos apskritys) užtikrina geras praktinių įgūdžių įgijimo galimybes.</p> <p>Mokslinio darbo gebėjimai lavinami atliekant mokslinį darbą Vaikų ligų bei Neurologijos klinikoje. Suteikiama galimybė dalį rezidentūros (iki 1 metų) atlikti pasirinktoje užsienio klinikoje.</p>

Reikalavimai stojantiesiems	Ankstesnio mokymosi pripažinimo galimybės
<p>Būtinamas medicinos magistro laipsnis ir medicinos gydytojo profesinė kvalifikacija. Priimama bendro konkurso keliu. Konkursinio balo sandara nurodoma priėmimo į LSMU rezidentūros programas sąlygose. Pagrindinės konkursinio balo dedamosios yra visų vientisųjų studijų metu studijuotų dalykų įvertinimų vidurkis, baigiamojo egzamino įvertinimas, klinikinės medicinos praktikos įvertinimas, studento mokslinės veiklos vertinimas (skiria SMD), motyvacijos pokalbio vertinimas. Motyvacijos pokalbis vyksta pagal iš anksto numatytą grafiką. Motyvacijos komisiją sudaro Neurologijos klinikos akademinis personalas ir rezidentų atstovai. Vertinama mokslinė veikla neurologijos šakoje, klinikinė savanoriška veikla neurologijos profilio skyriuose ir bendražmogiškos savybės. Motyvacinis laiškas, adresuotas komisijai, pretendento pateikiama viena diena prieš numatytą motyvacijos pokalbį. Konkursas viešas ir vyksta atskirai į kiekvieną rezidentūros studijų programą dviem etapais (pagrindinis ir papildomas). Antrasis etapas arba papildomas etapas gali būti organizuojamas likus laisvų vietų po pagrindinio priėmimo.</p>	<p>Ankstesnių studijų rezultatai įskaitomi individualiai, atsižvelgiant į ugdytas kompetencijas ir programos siekinius, atitinkančius rezidentūros studijų programą „Vaikų ligos ir vaikų neurologija“, vadovaujantis LSMU Senato nustatyta tvarka.</p>

Tolesnių studijų galimybės
<p>Laipsnį suteikiančios trečios pakopos studijos doktorantūroje.</p>

Profesinės veiklos galimybės
<p>Vaikų ligų gydytojas ir gydytojas vaikų neurologas praktinį darbą gali dirbti tiek valstybinėse, tiek privačiose sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose licenciją teikti vaikų ligų gydytojo ir/ar gydytojo vaikų neurologo paslaugas; vaikų neurologai gali dirbti ir specialiose ugdymo įstaigose bei su specialiuoju ugdymu susijusiose tarnybose. Vaikų ligų gydytojo ir gydytojo vaikų neurologo licencijas suteikia Valstybinė akreditavimo tarnyba sveikatos priežiūros veiklai prie LR Sveikatos apsaugos ministerijos, pateikus medicinos studijų programos baigimo diplomą, internatūros pažymėjimą ir rezidentūros baigimo pažymėjimą. Vaikų ligų gydytojas bei vaikų neurologas taip pat gali dirbti mokslinį-tiriamąjį ir pedagoginį darbą aukštojo mokslo institucijose. Rezidentūros baigimo pažymėjimas ir suteikta profesinė kvalifikacija pripažįstama Europos Sąjungos šalyse. Įsidarbina visi baigę Vaikų ligų ir vaikų neurologijos rezidentūros programą.</p>

Studijų metodai	Vertinimo metodai
<p>Taikomi įvairūs mokymo ir mokymosi metodai: paskaitos, seminarai, konsultacijos, grupinės diskusijos su gydytojais rezidentais, darbas su juosmeninės punkcijos, akių dugno tyrimo simulatoriais, Kasdienės veiklos dienyno pildymas, pateikčių rengimas ir pristatymas rytinėse gydytojų konferencijose, mokomųjų filmų peržiūra, asmeninio tobulėjimo plano sudarymas ir vykdymas.</p>	<p>Dalyvavimas paskaitose, aktyvumas seminarų ir konsultacijų bei grupinių diskusijų metų žymimas atskiriame žiniaraštyje. Reikalaujama, kad pagal metinį paskaitų, seminarų ir grupinių diskusijų grafiką būtų atsiskaityta ne mažiau kaip 75% visų teorinių užsiėmimų metu nagrinėjamų temų. Leidžiamas atsiskaitymų išlyginimas su ankstesnių metų rezidentais arba individualiu grafiku.</p> <p>Atsiskaitymai žodžiu ir raštu vyksta kiekvieno ciklo pabaigoje. Atsiskaitymas raštu vyksta testo forma, pateikiami atviro ir uždaro tipo klausimai/užduotys, klinikinės situacijos. Vertinama pažymiu dešimtbalėje vertinimo sistemoje.</p>
<p>Gebėjimai ir įgūdžiai įgyjami tiriant ir gydant pacientus Skubios pagalbos skyriuje, Intensyvios terapijos skyriuje, Vaikų ligų bei Neurologijos klinikose, kituose stacionaro skyriuose, ambulatorijoje; dalyvaujant kasdieninėse ir savaitinėse klinikos, skyriaus ir sektorių vadovų vizitacijose ir ligonių aptarimuose, kuruojant pacientus rezidento vadovo priežiūroje, budint vaikų ligų ir vaikų neurologijos skyriuje pagal rezidentūros bazės poreikius rezidentūros vadovo arba licencijuoto gydytojo neurologo priežiūroje, dalyvaujant atliekant pacientams, radiologinius, elektrofiziologinius, funkcinis, laboratorinius tyrimus.</p>	<p>Nuolatinis klinikinio darbo, diagnostinių procedūrų tinkamo atlikimo ir/ar interpretavimo vertinimas kas savaitę peržiūrint Kasdienės veiklos dienyną ir užduočių įvykdymą patvirtinant rezidentūros vadovo.</p> <p>Individualių klinikinių atvejų analizės ir pristatymo vertinimas savaitinių vizitacijų metu, tai kas savaitę atžymint Kasdienės veiklos dienyne ir patvirtinant rezidentūros vadovo.</p> <p>Rezidentūros bazės darbuotojų (gydytojų ir jaunesniojo medicinos personalo, kitų darbuotojų) atsiliepimai (raštu laisva forma arba anketavimo principu) apie gydytojo rezidento veiklą dirbant savarankiškai kiekvieno ciklo</p>

	<p>pabaigoje. Atsiliepimai registruojami kaip priedai prie Kasdienės veiklos dienyno.</p> <p>Ciklo metu įgyti praktiniai įgūdžiai ir gebėjimai vertinami pažymių dešimtbalėje vertinimo sistemoje ir įrašomi į Kasdienės veiklos dienyną bei Rezidento įskaitų knygelę.</p> <p>Mokslinės literatūros apžvalgų ir klinikinių atvejų nagrinėjimo su literatūros apžvalga pateikčių rengimas ir pristatymas rytinių gydytojų konferencijų metu pagal individualų grafiką. Pateikčių pristatymai registruojami Kasdienės veiklos dienyne ir patvirtinami rezidento vadovo vieną kartą per pusę metų.</p> <p>Mokslinio-tiriamąo darbo temą gali pasiūlyti pats gydytojas rezidentas arba tai turi padaryti rezidento vadovas. Preliminari mokslinio darbo tema, tyrimo objektas ir metodai aptariami ir tvirtinami Profilinės klinikos posėdžio metu. Mokslinio-tiriamąo darbo rezultatai pristatomi Neurologijos klinikos konferencijos metu ne vėliau kaip mėnuo iki baigiamojo egzamino.</p> <p>Rezidentūros studijų programa baigiama praktiniu ir teoriniu egzaminais. Praktinis egzaminas vyksta prie ligonio lovos. Teorinis egzaminas vyksta raštu atsakant į penkis klausimus ir vėliau juos aptariant žodžiu.</p>
--	--

Bendrosios kompetencijos (žinios, gebėjimai, vertybės ir požiūriai)			Rezidentūros studijų programos siekiniai (rezultatai)
1.	Profesinės savybės	1.1	Būti sąžiningu ir garbingu specialistu bei švelniu ir atidžiu gydytoju pacientams –sveikiems bei sergantiems vaikams, bei jų globėjams. Gebėti laisvai bendrauti su pacientu, kad atliekant apžiūros ir gydymo procedūras, vaikas patirtų kuo mažiau įtampos, būtų kuo mažiau psichologiškai traumuojamas. Laikytis medicinos etikos normų, geros medicinos praktikos reikalavimų, būti kritišku kitų ir savo paties atžvilgiu, gebėti užjausti pacientą, būti kūrybingu ir iniciatyviu.
2.	Profesinė veikla	2.1	Gebėti įvertinti savo kompetencijų ribas vaikų ligų, vaikų neurologijos bei gretutinėse specialybėse, ir, esant reikalui, kreiptis pagalbos. Veikti naujų pediatriinių bei neurologinių ir ypač urgentinių situacijų sąlygomis, veikti savarankiškai, spręsti problemas ir priimti sprendimus. Bendrauti ir dirbti komandoje kartu su kitų sričių specialistais, ypač pediatrais, psichiatrais, reabilitologais, neurochirurgais, radiologais ir kt., gebėti organizuoti ir planuoti, savo darbą bei darbo laiką.
3.	Ekspertinė gydytojo veikla	3.1	Gebėti analizuoti vaikų ligų bei neurologinius simptomus ir sintezuoti bei diferencijuoti sindromus, gebėti spręsti su vaikų somatinėmis bei neurologinėmis ligomis susijusius teisinius bei etinius klausimus, gebėti planuoti lėtine neurologine liga sergančio vaiko perdavimą suaugusių gydytojų priežiūrai, nuolat tobulėti vaikų neurologijoje mokantis visą gyvenimą, gebėti taikyti teorines žinias praktikoje, gebėti perduoti savo žinias ir gebėjimus jaunesniems kolegoms, gebėti planuoti ir vykdyti mokslinius tyrimus bei pateikti jų rezultatus, gebėti bendradarbiauti vaikų neurologijos srityje su Lietuvos bei užsienio kolegoms.
4.	Gydytojas tarptautiniame kontekste	4.1	Pripažinti daugiatautiškumą ir kultūrų įvairovę, gebėti dirbti tarptautinėje aplinkoje, mokėti bent vieną užsienio kalbą, domėtis gyvenimu bei mokslo pasiekimais už medicinos mokslo ribų, dalyvauti socialinėje visuomeninėje veikloje.

Dalykinės kompetencijos(žinios, gebėjimai, vertybės ir požiūriai)		Rezidentūros studijų programos siekiniai (rezultatai)	
5.	Paciento konsultavimas	5.1	Gebėti savarankiškai vykdyti ambulatorinę bei stacionarinę medicininę sveikų ir sergančių vaikų priežiūrą. Įvertinti sveikų ir sergančių vaikų psichomotorinę ir fizinę raidą, atlikti bendrą somatinį bei neurologinį paciento įvertinimą, išsiaiškinti ir interpretuoti vaikų ligų simptomus, surinkti tikslingą anamnezę ir ją interpretuoti, atlikti bet kokio amžiaus vaiko ištyrimą, vertinti bendrą būklę ir specifinius simptomus, suformuluoti ir pagrįsti diagnozę.
		5.2	Gebėti suprantamai paaiškinti pacientui (ir/ar jo artimiesiems) atliekamų veiksmų tikslą ir prasmę, aptarti tolimesnius veiksmus, nuraminti pacientą ir/ar jo globėjus.
6.	Paciento neurologinio tyrimo ir gydymo plano sudarymas	6.1	Gebėti atpažinti klinikinės pediatriškos bei neurologinės būklės ir įvertinti jų sunkumą, sudaryti būtinų diagnostinių tyrimų planą, gebėti interpretuoti tyrimų rezultatus, atlikti pirminę (nusiskundimai, anamnezė, ištyrimas) ir antrinę (interpretuojant tyrimų rezultatus ir planuojant, atliekant ir interpretuojant papildomų tyrimų rezultatus) paciento simptomų priežasčių diferencinę diagnostiką; sudaryti tinkamą individualiam pacientui gydymo bei visavertės priežiūros planą ir jį aptarti su pacientu ir/ar jo globėjais, gebėti įvertinti galimus vaistų nepageidaujamus poveikius bei paskirto gydymo efektyvumą.
		6.2	Gebėti bendrauti su įvairaus amžiaus pacientais ir jų artimaisiais kritinių būklių ir nepagydomų ligų atveju; gebėti įgyti pasitikėjimą ir informuoto asmens ar jo globėjų raštišką sutikimą, bendrauti raštu (medicinos dokumentų pildymas), bendrauti su agresyviu pacientu, pozityviai spręsti konfliktiškas situacijas su pacientu bei jo globėjais, planuoti paliatyviąją pagalbą.
7.	Skubios medicinos pagalbos teikimas	7.1	Gebėti atpažinti skubios medicinos pagalbos reikalaujančias somatines bei neurologines būkles ir teikti būtinąją medicinos pagalbą, atlikti pradinį ir specialųjį gaivinimą, teikti būtinąją pagalbą traumos atveju, atlikti manipuliacijas, užtikrinančias kvėpavimo takų praeinamumą (uždėti veido kaukę, įkišti orofaringinį, nazofaringinį, atlikti orotrachėjinę intubaciją, krikotiroidotomiją), atlikti dirbtinę plaučių ventilaciją rankiniais ir automatiniais aparatais, defibriliaciją, kardioversiją, elektrinę širdies stimuliaciją, periferinės venos punkciją ir kateterizaciją, kaulo čiulpų punkciją, injekcijas į veną, arteriją, raumenis, poodį, kaulų čiulpus, nuskausminimą ir sedaciją, gebėti atlikti skrandžio zondavimą ir plovimą; gebėti gydyti skubios pagalbos reikalaujančias neurologines būkles.
8.	Diagnostinių procedūrų atlikimas, rezultatų vertinimas ir interpretacija	8.1	Gebėti atlikti temperatūros matavimą, pulsoksimetriją, atlikti neinvazinę hemodinamikos stebėseną, kvėpavimo sistemos ir dujų apykaitos stebėseną, gebėti įvertinti spirometrijos rezultatus, atlikti centrinės nervų sistemos būklės stebėseną. Gebėti atlikti faringoskopiją ir otoskopiją įvairaus amžiaus vaikams ir įvertinti tyrimų rezultatus; Gebėti paimti bakteriologinį nosiaryklės sekreto, tonzilių apnašo, šlapimo, išmatų tyrimą ir interpretuoti rezultatus. Atlikti ir įvertinti Montoux mėginį, greitą streptokoko antigeno testą. Gebėti atlikti liumbalinę punkciją ir interpretuoti likvoro tyrimo rezultatus. Gebėti punktuoti periferinę veną, periferinę arteriją ir įvertinti vaikų bendrojo kraujo tyrimo bei biocheminių, mikrobiologinių, imunologinių, serologinių, patologinių, genetinių tyrimų rezultatus. Gebėti atlikti šlapimo pūslės kateterizavimą, paimti šlapimo mėginį ir įvertinti bendrojo šlapimo tyrimo ir šlapimo bakteriologinio pasėlio rezultatus.
		8.2	Gebėti vertinti krūtinės ląstos rentgenologinių, radiologinių tyrimų, pilvo organų ultragarsinių duomenis. Gebėti vertinti kaukolės ir stuburo, galvos ir nugaros smegenų, periferinių nervų ir raumenų rentgenologinių, radiologinių, radioizotopinių, elektrofiziologinių, taip pat neuropsichologinių tyrimų duomenis; gebėti diagnozuoti smegenų mirtį.
		8.3	Gebėti atlikti instrumentinius tyrimus: registruoti EKG bei EEG, atlikti neurosonoskopiją per momenėlį ir vertinti šių tyrimų rezultatus.

		8.4	Gebėti paruošti vaikus tyrimams bei specialistų konsultacijoms (ypač reikalaujantiems intervencijų ar specialių sąlygų), atsižvelgiant į jų amžių, protinius gebėjimus, elgesio sutrikimus.
9.	Dalyvavimas išsaugant sveikatą, sveikos gyvensenos propagavimas ir skatinimas	9.1	Gebėti vertinti riziką paciento sveikatai ir taikyti tinkamas ir racionalias priemones šiai rizikai mažinti, taikyti komplikacijų prevencijos priemones bei infekcijų kontrolės priemones (visų pirma – vakcinaciją), įvertinti gyvenimo būdo veiksnių riziką paciento sveikatai ir imtis priemonių šios rizikos išvengti, skatinti aktyvų paciento bei jo globėjų, taip pat kitų pacientą prižiūrinčių specialistų bendradarbiavimą siekiant išsaugoti sveikatą bei išvengti komplikacijų. Stebėti vaiko psichomotorinį ir fizinį vystymąs.
		9.2	Diegti vaikams ir jų globėjams sveikos gyvensenos idėjas, sveikos mitybos, sportavimo įgūdžius.
		9.3	Įvertinti aplinkos taršos, rūkymo poveikį vaikų sveikatai; padėti šalinti cheminius dirgiklius iš vaiko aplinkos. Įvertinti profesinių veiksmų riziką savo paties sveikatai ir imtis priemonių šios rizikos išvengti.
		9.4	Dalyvauti sveikatinimo programose populiacijos ir individo lygmenyje.